

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Kuluttajaliitto pitää hyvänä 4 §:n 8 momenttia, jonka mukaan viraston palvelujen saatavuuden järjestämisen ja yksiköiden ja toimintojen sijoittamisen tavoitteista säädetään laissa valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista (728/2021). Erityisen tärkeänä Kuluttajaliitto pitää kyseisen lain 2 §:n sääntelyä, jonka mukaan palveluiden saatavuus tulee järjestää siten, että tehtävät hoidetaan eri asiakasryhmien palvelutarpeet ja perusoikeudet turvaavalla tavalla.

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

Kuluttajaliitto yhtyy hallituksen esitysluonnoksessa esitettyihin lupa- ja valvontaviraston perustamisen tavoitteisiin, joista tärkeimpiä ovat ainakin kansalaisten yhdenvertaisuuden lisääminen sekä asiakkaiden ja potilaiden oikeuksien toteutumisen tukeminen. Lupaprosessien tulee olla yhdenmukaisia ja luvanhakijoiden ennakoitavissa luvanhakijan tai viraston sijainnista riippumatta.

Kuluttajaliitto pitää hyvinä myös hallituksen esitysluonnoksessa esitettyjä tavoitteita edistää käyttäjälähtöisiin, keskitettyihin sekä digitaalisiin asiointipalveluihin kohdistuvia investointeja, mutta huomauttaa kuitenkin, että myös fyysisesti ja muulla tavoin kuin kokonaan digitaalisesti asiointi tulisi mahdollistaa. Keskitetyssä digitaalisessa ja etenkin käyttäjäystävällisessä sähköisessä palvelussa on monia hyviä puolia, mutta etenkin kansalaisten yhdenvertaisuuden ja oikeuksien toteutumisen vuoksi myös muunlainen asiointi tulee edelleen mahdollistaa koko Suomen alueella.

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttine tästä luvusta

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä kansalaisten yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan varmistamista ja yhtyy arvioon lupa- ja valvontaviraston keskittämisestä seuraavista parannuksista näihin oikeuksiin. Erityisesti alueellisen yhdenvertaisuuden voidaan katsoa parantuvan keskittämällä toiminta valtakunnalliselle viranomaiselle.

Kuluttajaliitto suhtautuu positiivisesti myös uudistuksen vaikutuksiin kansalaisten kielellisten oikeuksien toteutumiselle. Valtakunnallisessa järjestelmässä kielellisten oikeuksien toteutumista voidaan parantaa erityisesti sellaisten henkilöiden osalta, jotka tällä hetkellä asioivat yksikielisen viranomaisen alueella. Vaikutusarvioinnin tulos vaikuttaa tältä osin lupaavalta.

Maaseutuvaikutusten osalta Kuluttajaliitto kiinnittää kuitenkin huomiota vaikutusarvioinnissa esitettyyn arvioon asioimismatkojen pidentymisestä joillakin alueilla. Vaikka toimivan digitaalisen infrastruktuurin kehittäminen osaltaan helpottaa maaseudulla asuvien viranomaisissa asiointia, tulisi myös paikan päällä asioivien henkilöiden osalta kiinnittää huomiota siihen, ettei palveluiden saatavuus vaarannu. Etenkin huomioiden maaseudun väestölle tyypillinen ikärakenne, jossa yhä suurempi osa väestöstä on ikääntynyttä, tulisi muustakin kuin digitaalisesta palveluverkostosta huolehtia. Kuluttajaliitto yhtyykin vaikutusarviossa esitettyihin arvioihin palvelunsaannin kärsimisestä, mikäli palvelujen tuottamisessa nojaututaan entistä enemmän digitaalisiin palveluihin huolehtimatta digiyhteyksien luomisesta sekä digipalvelujen tuesta. Näiden lisäksi Kuluttajaliitto haluaa kuitenkin tuoda esiin, etteivät kaikki kansalaiset omaa valmiuksia sekä tarvittavia laitteita digipalveluiden käyttöön, joten hyvistä yhteyksistä huolehtimisen lisäksi myös fyysinen paikan päällä asiointi on mahdollistettava jatkossakin.

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttine tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Kehittämisen- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittäminen- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

Kuluttajaliitto kannattaa tavoitteita edistää aluehallintotoiminnan asiakaslähtöisyyttä ja tuloksellisuutta. Erityisesti alueiden elinvoimaisuuteen panostaminen on tärkeää niin kansallisen turvallisuuden kuin kansalaisten yhdenvertaisuudenkin vuoksi. Lisäksi Kuluttajaliitto kannattaa etenkin palveluiden saatavuudesta huolehtimiseen liittyviä tavoitteita, eli esimerkiksi sitä, että elinvoimakeskusten sijaintia koskevissa päätöksissä huomioidaan yhdenvertaisuuden, kielellisten oikeuksien sekä muiden perusoikeuksien toteutuminen, palveluntarve sekä alueelliset erityisominaisuudet.

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

Kuluttajaliitto pitää hyvänä sitä, että vaikutusarvioinnissa on kiinnitetty huomiota alueiden elinvoimaisuuden säilymisen ja parantamisen tärkeyteen esimerkiksi kansalaisten perusoikeuksien toteutumisen kannalta. Erityisesti Kuluttajaliitto yhtyy arvioon elinkeinotoiminnan edistämisen, työllisyyden parantamisen sekä turvallisen elinympäristön varmistamisen tärkeydestä.

Kuluttajaliitto yhtyy lisäksi arvioon perusoikeuksien edistämisen keinojen alueellisesta ja paikallisesta luonteesta, mistä syystä elinvoimakeskusten henkilöstön osalta on voitava uudistuksen yhteydessä varmistaa, että riittävän kattava tuntemus kunkin alueen erityispiirteistä säilyy. Entistä laajemmat toimialueet lisäävät mahdollisesti toimialuerajat ylittävää yhteistyötä ja siten helpottavat asiantuntemuksen hyödyntämistä. Samalla on kuitenkin varmistuttava siitä, etteivät toimialueiden reuna-alueita koskevat tiedot ja asiantuntemus karsiudu.

Siinä missä käytäntöjen yhdenmukaistaminen edistää mahdollisesti yhdenvertaisuutta, toimialuerajat ylittävää elinkeinotoimintaa sekä alueiden elinvoimaa, on laajemmilla toimialueilla kuitenkin myös mahdollisia vahingollisia seuraamuksia esimerkiksi alueelliselle yhdenvertaisuudelle. Kuluttajaliitto kiinnittää tältä osin huomiota vaikutusarvioinnissa esitettyyn arvioon, jonka mukaan elinvoimakeskusten asiointipaikkojen määrän vähentyminen nykyisestä ELY-keskusten määrästä pidentää asiointimatkoja sekä pitkällä aikavälillä mahdollisesti myös vähentää alueellista tuntemusta.

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

-

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

-

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Ei

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

-

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Kuluttajaliitto pitää hyvänä sitä, että hallituksen esitysluonnoksessa on huomioitu aluehallintoa koskevien uudistusten vaikutukset perusoikeuksien toteutumiseen sekä erityisesti alueelliseen yhdenvertaisuuteen. Kuluttajaliitto haluaa painottaa erityisesti elinvoimakeskusten palveluiden alueellisen saatavuuden tärkeyttä ja kiinnittää huomiota uudistuksesta johtuviin mahdollisiin heikennyksiin palveluiden saatavuudessa tältä osin. Lisäksi Kuluttajaliitto nostaa esiin digitaalisten palveluiden parantamisesta ja laajentamisesta huolehtimisen ohella myös muiden palvelunsaannin tapojen turvaamisen tärkeyden.

Niemi Timo
Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf